

ΣΥΝΝΕΤΕΥΞΗ
ΣΤΟΝ ΓΙΩΡΓΟ ΦΙΝΤΙΚΑΚΗ

Δεν μπορεί να ισχυριζόμαστε ότι η ελληνική οικονομία επανέρχεται στην «κανονικότητα», όταν όλοι συνεχίζουν να χρωστούν σε όλους, με πρώτο και καλύτερο το Δημόσιο στους ιδιώτες, σημειώνει στον «Φιλελεύθερο» ο πρώην εκπρόσωπος της Ελλάδας στο ΔΝΤ, Θάνος Κατσάμπας. Και χαρακτηρίζει το αφήγημα της «καθαρής εξόδου» ως ένα προπέτασμα καπνού και τίποτε άλλο παρά μια πολιτική επινόηση της κυβέρνησης, αφού μετά και το Eurogroup της Σόφιας έγινε στους πάντες προφανές ότι και η επιτήρηση μετά τον Αύγουστο θα είναι αυστηρή και η εφαρμογή των μέτρων ελάφρυνσης του χρέους μπορεί να καθυστερεί, κάθε φορά που ο ρυθμός των μεταρρυθμίσεων δεν θα είναι ικανοποιητικός.

Στον απόηχο των τελευταίων εξελίξεων γύρω από την Ελλάδα, ο πρώην αναπληρωτής εκτελεστικός διευθυντής του ΔΝΤ μιλά για το λάθος να μην αιτηθεί η Ελλάδα προληπτική πιστωτική γραμμή, αφού θα κινδυνεύει να βρεθεί δίχως το παραμικρό «δίκτυ ασφαλείας» απέναντι σε τυχόν αρνητικές αντιδράσεις των αγορών, ενώ χαρακτηρίζει «τρέλα» την πολιτική της κυβέρνησης να κτίζει υπερπλεονάσματα για να εξυπηρετεί το χρέος και ταυτόχρονα να ζητά από τους δανειστές μια γενναία ελάφρυνσή του.

Τελικά, μετά και το Eurogroup της Σόφιας το αφήγημα της «καθαρής εξόδου» εξατμίστηκε. Τι καταφέραμε αλήθεια, μετά και την επίμονη άρνησή μας να δεχτούμε προληπτική γραμμή;

Η φράση «καθαρή έξοδος» ήταν μια πολιτική επινόηση της κυβέρνησης Τσίπρα, την οποία τα ελληνικά μέσα ενημέρωσης υιοθέτησαν και αναπαρήγαγαν άκριτα. Το Eurogroup της Σόφιας απλά επιβεβαίωσε αυτό που όλοι οι διεθνείς οικονομολόγοι εξηγούσαν επί μήνες, δηλαδή ότι τα καταστατικά των διεθνών οργανισμών απαιτούν επιτήρηση των ελληνικών αρχών για κάποιο χρονικό διάστημα, εφόσον η χώρα δανείστηκε τα τεράστια ποσά που συνέβαλαν στην ηπιότερη προσαρμογή της ελληνικής οικονομίας μετά την κρίση του 2009. Η διαφορά με τα προγράμματα στήριξης και τα αντίστοιχα μνημόνια είναι ότι η επιτήρηση δεν θα έχει μορφή δεσμεύσεων (και, προφανώς, ούτε εκταμιεύσεων), αλλά θα αποτελεί μια συχνή ακτινογραφία της οικονομίας και της προόδου που θα έχει κάνει η χώρα μετά το τέλος του μνημονίου. Αυτές οι αξιολογήσεις θα δημοσιοποιούνται και θ' αποτελούν τη βάση για τους όρους με τους οποίους η Ελλάδα θα δανείζεται από τις κεφαλαιαγορές. Επιπλέον, αν ο ρυθμός των μεταρρυθμίσεων δεν είναι ικανοποιητικός, η εφαρμογή των μέτρων ελάφρυνσης του χρέους μπορεί να καθυστερεί. Εάν, τέλος, η κυβέρνηση δεν αιτηθεί προληπτική πιστωτική γραμμή, όπως έχει ζητήσει ο κ. Στουρνάρας, θα στερήσει τη χώρα από ένα «δίκτυ ασφαλείας» που θα της επέτρεπε ευκολότερη πρόσβαση και με ευνοϊκότερους όρους στις αγορές. Σε τελευταία, λοιπόν, ανάλυση το αφήγημα της «καθαρής εξόδου» ήταν ένα προπέτασμα καπνού.

Σε αυτή την κρίσιμη συγκυρία, η ελληνική οικονομία στηρίζεται στη δημιουργία υπέρρογκων πρωτογενών πλεονασμάτων. Είναι βιώσιμη αυτή η πολιτική;

4 Προπέτασμα καπνού το αφήγημα Τσίπρα

Η επίτευξη υψηλών πρωτογενών πλεονασμάτων οφείλεται -με δεδομένη τη φορολογική νομοθεσία και με σταθερή φοροεισπρακτική ικανότητα- στη συγκράτηση των δαπανών και στην ύπαρξη ληξιπρόθεσμων οφειλών του Δημοσίου προς τον ιδιωτικό τομέα.

Η μεγαλύτερη μείωση στις δαπάνες προήλθε από τη συγκράτηση των δημοσίων επενδύσεων, γεγονός που συνέβαλε στη μικρότερη άνοδο του ΑΕΠ το 2017, καθώς και στις μειωμένες προβλέψεις για 2018 και 2019. Και οι ληξιπρόθεσμες οφειλές του Δημοσίου αφαιρούν ρευστότητα από την οικονομία που θα βοηθούσε στην αύξηση του ΑΕΠ, έστω κι αν βασιζόταν στην κατανάλωση.

Η κυβέρνηση ενσυνείδητα προτίμησε την επίτευξη υψηλότερου πλεονάσματος από αυτό που απαιτούσε το πρόγραμμα για να αποφύγει τη μείωση του φορολόγητου και των συντάξεων το 2019. Αλλά μπορώ να σας διαβεβαιώσω ότι καμία χώρα δεν θεωρείται ότι έχει επανέλθει στην «κανονικότητα» εφόσον η οικονομία της συντηρείται με ληξιπρόθεσμες οφειλές από τους πάντες προς τους πάντες. Από το Δημόσιο προς τους ιδιώτες, από τους ιδιώτες προς το Δημόσιο και από τους ιδιώτες μεταξύ τους!

Δεν είναι ωστόσο αντιφατικό από τη μία να παρουσιάζουμε υψηλά πλεονάσματα και από την άλλη να ζητάμε μείωση στην ελάφρυνση του χρέους;

Η στάση της κυβέρνησης σ' αυτό το ζήτημα είναι σχιζοφρενική, εκτός κι αν οι ιθύνοντες δεν αντιλαμβάνονται στοιχειώδεις μακροοικονομικές έννοιες. Κοιτάζτε, το πρωτογενές πλεόνασμα και η ελάφρυνση του χρέους είναι η άλλη όψη του ίδιου νομίσματος, αλλά με το αντίστροφο πρόσημο. Ενα υψηλό πρωτογενές πλεόνασμα συνεπάγεται μικρότερη ελάφρυνση του χρέους, ενώ χαμηλό πρωτογενές πλεόνασμα οδηγεί σε σημαντικότερη ελάφρυνση του χρέους. Εάν μια χώρα οφείλει ένα δεδομένο ποσό σε διεθνείς δανειστές, αλλά μπορεί και εξυπηρετεί το χρέος (τόκους και κεφάλαια) με τα δικά της αποθέματα (δηλαδή τα πλεονάσματα), με ποια λογική να ζητεί από τους δανειστές αναδιάταξη των συμβατικών της υποχρεώσεων;

Τι μηνύματα στέλνουν οι προεκλογικές πιελίες του ελληνικού αναπτυξιακού σχεδίου, με αναφορές σε σταδιακή αύξηση του κατώτατου μισθού, επαναφορά συλλογικών διαπραγματεύσεων ή δημιουργία Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας;

Είναι προφανές πως το νέο αναπτυξιακό πρόγραμμα πρέπει να ξεφύγει από τα βραχυρόνια παραδοσιακά θέματα της φορολογίας, των κοινωνικών παροχών ή του κατώτατου μισθού, που αποτελούν τρόπους ανακατανομής του εισοδήματος και εν πολλοίς αποτελούν πολιτικές επιλογές. Αντίθετα, πρέπει να δίνει έμφαση στη μακροχρόνια αναπροσαρμογή της οικονομίας που υπαγορεύεται από την παγκοσμιοποίηση, δηλαδή το γεγονός ότι η Ελλάδα δεν ανταγωνίζεται πλέον μόνο τις γειτονικές χώρες, αλλά ένα πλέγμα αναπτυσσόμενων χωρών, ειδικά στη Λατινική Αμερική και την Ασία, που μπορούν να παράγουν εξίσου καλά προϊόντα και υπηρεσίες. Βασικά μέριμνα της επόμενης κυβέρνησης πρέπει να είναι η ανεύρεση και εκμετάλλευση των νέων συγκριτικών πλεονεκτημάτων που χρειάζεται η Ελλάδα στον διεθνή καταμερισμό εργασίας, όπως έχει διαμορφωθεί μετά την παγκοσμιοποίηση.